

Dönem : 3 **MILLET MECLİSİ S. Sayısı : 739'a** | nci ek
Toplantı : 4

Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İskender Cenap Ege ile Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ve 145 arkadaşının 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi ve Maliye ve Plân komisyonları raporları (2/682)

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 2/682
Karar No. : 252

29 . 5 . 1973

Millet Meclisi Başkanlığına

Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi İskender Cenap Ege ile Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ve 145 arkadaşının, 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi, 13 . 5 . 1972 tarihinde Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına sunulmuş, adı geçen teklif, Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına 15 . 5 . 1972 tarih ve 544/14646 sayılı tezkere ile Millet Meclisi Başkanlığına intikal ettirilmiştir.

Yüksek Başkanlıkça 17 . 5 . 1972 tarihinde Maliye Komisyonuna havale edilen teklif, Maliye Komisyonunun olumlu görüşüne dayanılarak, değiştirilmek suretiyle 17 . 6 . 1972 tarihinde Komisyonumuza havale buyurulmuştur.

Komisyonumuz, teklifi inceleyerek 12 . 9 . 1972 tarih Esas No. : 2/682 Karar No. : 187 sayılı raporumuzla birlikte metni değiştirilmek suretiyle Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa takdim olunmuştur. Yüksek Başkanlığın 5 . 10 . 1972 tarih ve 6613 sayılı tezkereleri ile Genel Kurul gündeminin 43 ncü sırasında 739 S. Sayısıyla yer alan adı geçen kanun teklifinde, imzaları bulunan sayın üyelere bazıları (Cumhuriyet Senatosu Tabii üyeleri Sayın Mucip Ataklı, Sayın Muzaffer Yurdakuler, Sayın M. Şükran Özkaya, Sayın Suphi Gürsoytrak ve Sayın Emanullah Çelebi) teklifin, gerekçesine katılmadıkları nedeniyle, imzalarını geri aldıklarını, İçtüzüğün 67 nci maddesi muvacehesinde gereğinin takdiri için geri alınmasını istemiş ve teklifi Komisyon Başkanı yerine sözcü M. Kemal Yılmaz imzası ile gereği takdir edilmek üzere geriye almıştır.

Komisyon Başkanlığımız, teklifte imzaları bulunan sayın üyelere 12 . 10 . 1972 tarih ve 645 sayılı bir tezkere göndererek teklif şartının ikmalini istemiş, bilâhara gün tasrih etmek suretiyle mezkûr tezkere, 21 . 10 . 1972 gün ve 646 sayılı yazımızla bir defa da tekit edilmiştir. Bu tezkerelerimize cevap olarak Cumhuriyet Senatosu üyelerinden Sayın Gürhan Titrek, Sayın Orol Karaosmanoğlu, Sayın Mustafa Bozoklar, Sayın Ruhi Tunakan, Sayın Halûk Berkol, Sayın Abdülkerim Saraçoğlu, Sayın Ekrem Özden, Sayın Fevzi Halıcı ile milletvekillerinden Sayın Ahmet Durakoğlu, Sayın Celâl Sungur, Sayın Memduh Ekşi, Sayın Sami Kumbasar, Sayın Nejat Çuhadar, Sayın Muammer Erten, Sayın Fikret Övet, Sayın A. İhsan Balım, Sayın Kemal Palaoğlu ve Sayın Hakkı Gökçe tekliftteki imzalarını geri aldıklarını, Sayın Cumhuriyet Senatosu üyesi Hamdi Özer, Samsun Milletvekili Sayın İlyas Kılıç ile Kayseri Milletvekili Sayın Şevket Doğan

ise imzalarını geri almadıklarını birer tezkere ile bildirmişlerdir, teklif sahiplerinden Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Sayın Yiğit Köker ise ilk gerekçeyi değiştirmek suretiyle Komisyon Başkanlığına 16 . 10 . 1972 tarihli yeni bir gerekçe sunmuştur.

Komisyonumuz, yeni gerekçenin daha evvel sevk edilmiş bulunan 12 . 9 . 1972 gün Esas No. : 2/682 Karar No. : 178 olan raporumuzda eklenmesi için 26 . 10 . 1972 gün Esas No. : 2/682 Karar No. : 187 sayılı olan raporumuzla Yüksek Başkanlığa sunulmasını uygun görerek adı geçen rapor Yüksek Başkanlığa sunulmuştur.

Bu kere, toplantı yılının sona ermesi sebebiyle Sıra Sayısı almadan görüşülme imkânı bulunamayan teklif, tekkabül edilmek üzere 24 . 11 . 1972 günü tekrar Komisyonumuza havale buyurulmuştur.

Komisyonumuz, 24 . 5 . 1972 günü yapmış olduğu toplantıda, evvelce Yüksek Başkanlığa sunulmuş bulunan 26 . 10 . 1972 gün esas No: 2/682 karar No. 187 sayılı olan raporumuzu aynen tekkabül ederek Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arzına karar vermiştir.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa arz olunur.

Başkanvekili Niğde N. Çerezçi	Sözeü Ankara M. K. Yılmaz	Kâtip Çorum A. Topçubaşı
Ankara T. Toker	Bursa N. Atlı İmzada bulunamadı	Çorum A. Güler
Edirne İ. Erten	Erzurum R. Danışman	Eskişehir İ. Anđı
Eskişehir Muhalifim S. Öztürk	Hatay H. Özkan İmzada bulunamadı	İçel C. Okyayuz İmzada bulunamadı
İstanbul O. C. Fersoy	İzmir K. Önder İmzada bulunamadı	Kayseri V. A. Özkân İmzada bulunamadı
Konya M. Üstündağ İmzada bulunamadı	Kütahya M. Erez İmzada bulunamadı	Manisa M. Ok İmzada bulunamadı
Maras Söz hakkım mahfuzdur N. Çuhadar	Niğde H. A. Kavurmacıoğlu İmzada bulunamadı	Samsun H. Özalp İmzada bulunamadı
Samsun D. Kitaplı İmzada bulunamadı	Trabzon A. Şener	Yozgat C. Sungur

Bütçe Plân Komisyonu raporu

Millet Meclisi
Bütçe Plân Komisyonu
Esas No. : 2/682
Karar No. : 187

26 . 10 . 1972

Millet Meclisi Başkanlığına

Komisyonumuza havale buyurulan «C. Senatosu Aydın Üyesi İskender Cenap Ege ile C. Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ve 148 arkadaşının, 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde eklenmesine dair kanun teklifi» Komisyonumuzda görüşülerek 12 . 9 . 1972 tarih esas No : 2/682 ve karar numarası 187 olan raporumuzla Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur.

Millet Meclisi Başkanı, 5 . 10 . 1972 tarih ve 6613 sayılı tezkeresiyle kanun teklifinin Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 67 nci maddesi uyarınca gereğinin takdiri için geri alınmasını istemiş ve teklif Komisyon Başkanı yerine Sözcü Kemal Yılmaz imzası ile gereği yapılmak üzere geri alınmıştır.

Komisyon Başkanlığımız teklifte imzaları bulunan sayın üyelere, 12 . 10 . 1972 tarih ve 645 sayılı bir tezkere göndererek teklif şartlarının ikmalini istemiş, bilâhare gün tasrih etmek suretiyle mezkûr tezkere 21 . 10 . 1972 tarih ve 646 sayılı yazımızla bir defa da tekit edilmiştir. Bunun üzerine teklif sahiplerinden C. Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker ilk gerekçeyi değiştirmek suretiyle Komisyon Başkanlığına yeni bir gerekçe sunmuştur.

Komisyonumuz yeni gerekçenin daha önce sevk edilmiş olan teklife eklenmesi suretiyle Millet Meclisi Başkanlığına sunulması uygun görülmüştür.

Genel Kurulun tasviplerine sunulmak üzere bu raporumuz Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkan Balıkesir <i>C. Bilgehan</i>	Sözcü Ankara <i>M. K. Yılmaz</i>	Kâtip Malatya <i>A. Karaaslan</i>
Ankara <i>H. Balan</i>	Aydın <i>N. Mentеше</i>	İzmir <i>K. Önder</i>
Kayseri <i>M. Yüceler</i>	Malatya <i>M. Kaftan</i>	Manisa Söz hakkım mahfuzdur <i>M. Erten</i>
Sakarya <i>N. Bayar</i>	Sivas Muhalifim <i>A. Durakoğlu</i>	Sivas Muhalifim <i>E. Kangal</i>
	Zonguldak <i>K. Nedimoğlu</i>	

T. B. M. M. Bütçe ve Plân Komisyonu
Başkanlığına

Emekli inkılâp subayları «Eminsu» ile ilgili kanun teklifimizin gerekçesi değiştirilerek ilişikte takdim olunmuştur.

Gereğine emirlerinizi saygılarımla arz ederim.

16.10.1972

Ankara Senatörü
Yiğit Köker

GEREKÇE

27 Mayıs 1960 tarihini müteakip, ordudaki pramidi düzenleme ve Orduyu gençleştirme gerekçesiyle sayıları 7 bine yaklaşan subay hizmetten alınarak, 42 sayılı Kanun gereğince emekliye sevk edilmiştir.

Orduda yapılan bu operasyonda gerekçe ne olursa olsun, hizmet süreleri 15 ilâ 30 ve yaşları 35 ilâ 45 yıl arasında değişen binlerce subayın topluca tasfiyeye tabi tutulması, Türk kamuoyunda o zamanki Hükümetin yaptığı en büyük tasarruf olarak nitelendirilmiştir.

Ordu saflarında en az 30 yıl hizmet etmek ve yüksek rütbelere ulaşmak gayesiyle çalışan binlerce genç subayın, hizmetten alınmaları ve bu subayların uzun yıllar sivil hayata intibak edememeleri sosyal bünyemizde Emekli İnkılâp Subayları (EMINSU) meselesini vücuda getirmiştir.

1960 hareketinden sonra, normal şartlar avdet edince, Yüce Meclislerimiz 1961 Anayasasının ışığı altında, bâzı tasarruflardan zarar gören kimseleri, huzura kavuşturan kanunlar çıkarmışlardır. Bu arada on bir yıl devam eden «EMINSU» meselesini de, Anayasamızın geçici 4 ncü maddesine müsteniden ele alan Büyük Meclislerimiz, Emekli İnkılâp Subaylarından hizmetleri ve rütbeleri itibarıyla en çok zarar görenleri, borçlandırmak suretiyle, hizmetlerinin Devletin taahhüt ettiği 30 yıla iblâğını sağlayan 1478 sayılı Kanunu çıkarmakla yıllarca sürüp giden sızlanmalara son vermiştir.

Bahis konusu 1478 sayılı Kanunun usul yönünden iptal edilmesi neticesinde 7 Haziran 1972 tarihinde yürürlükten kalkmış olması, Eminsu camiasını ikinci kez maddî ve manevî huzursuzluk ortamına getirmiştir.

Yüce Meclislerimiz uzun yıllar geçim sıkıntısı çeken memur ve emeklileri büyük çapta huzura kavuşturan ve sosyal bünyemizde rahatlatıcı tesirleri görülen personel rejimine ait, reform niteliğinde birçok kanunlar çıkarmıştır. Bu kanunlarla, çeşitli özel sektör ve resmî kuruluşlarda geçen hizmetlerin birleştirilmesi veya eksik kalan hizmetlerin 30 yıla iblâğı ile, kadrosuzluk nedeniyle hizmet imkânı verilmeyen kimselerin, emsalleri seviyesine getirilmeleri sağlanarak mağduriyetleri önlenmiştir.

Bu kanunlar 1478 sayılı Kanuna benzer olup bâzıları aşağıda sunulmuştur.

1. 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa tabi kimselerin sigorta primi ödemediği geçmiş hizmetlerinin 10 yıla kadar olanı için, kuruma borçlanma olanağı tanımak suretiyle bütün hizmetlerinin emeklilik süresine ilâvesini sağlayan 1186 sayılı Kanun,

2. Sosyal Sigortalar ve Emekli Sandığına tabi hizmetlerin birleştirilmesi hakkında 228 sayılı Kanuna yapılan ilâvelerle, Emeklilik mükteseplerinin süresine müessir olmayı temin eden 1214 sayılı Kanun,

3. 42 sayılı Kanunun esprisine uygun olarak, kadrosuzluk nedeniyle, emekliye sevk olunan general ve albaylara yaş haddine kadar tazminat verilmesini öngören 926 sayılı Kanuna ek 1301 sayılı Kanun,

4. Bâzı meslek sahiplerine özel sektörde geçen hizmetlerinin her 3 yılına 1 derece ve artan her yılına 1 kademe verilmek suretiyle, intibaklarını sağlayan 657 sayılı Kanununun 1327 sayılı Kanunla değişik 36 nci ve 1425 sayılı Kanunla 5434 sayılı Kanuna eklenen ek 3 nci madde,

5. 1186 sayılı Avukatlık Kanununun 196 nci maddesi ile, 657 sayılı Kanuna eklenen ve memuriyetten önce Emekli Sandığına tabi olmadan ve Sosyal Sigortalar Kurumu kapsamına girmeden geçen hizmetlerin 2/3 nün memuriyette geçirilmişçesine kıdemlerine sayılmasına cevaz veren geçici 25 nci madde ve yine daha önce Emekli Sandığına ve Sosyal Sigortalara tabi olmadan geçen avukatlık sürelerinin borçlanmak suretiyle, emekliliğe esas sürelerine cevaz veren geçici 3 nci madde,

Yukarıda arz ettiğimiz emsal kanunlar dolayısıyla, Yüce Meclislerimiz verdikleri kararları, Emekli İnkılâp Subayları (Eminsü) yönünden de esirgenmeyeceği inancı içindediriz.

Kanun teklifinin malî portesine gelince :

1478 sayılı Kanunun malî portesi 22,5 milyon TL. sı olarak hesaplandığı cihetle, yeni kanun tasarısının malî portesi 1425 sayılı Kanun muvacehesinde daha da azalacaktır. Eminsu mensuplarının zayıyatı sebebiyle bu miktar dahi her geçen yıl azalarak ve neticede Devlete olan malî yükümlülüğü sıfıra müncer olacaktır.

Netice :

Yüksek heyetinize sunulan bu tasarının kanunlaşması ile, 5434 sayılı Kanuna göre vazife almış olup, 1478 sayılı Kanuna müsteniden işlerinden ayrılan binlerce emekli subay ile hiç görev almamış bütün Eminsu camiasının mağduriyetlerine son verilecek aynı zamanda mevzuatımızda hüsule gelen hukukî boşluk da doldurulmuş olacaktır.

Bu itibarla arz olunan gerekçeye göre, kanun teklifimizin öncelik ve ivedilikle müzakeresini arz ve teklif ederiz.

5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa geçici bir ek madde eklenmesi hakkında kanun teklifi

MADDE 1. — 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir:

GEÇİCİ MADDE — a) 2 . 8 . 1960 tarihi ile 3 Kasım 1961 tarihi arasında 2 . 8 . 1960 tarihli ve 42 sayılı Kanunun geçici maddelerine göre istekleri üzerine veya re'sen emekliye sevk edilmiş bulunan subay ve askerî memurların bağlanan aylıkları, emekliye ayrıldıkları tarih ile 3 . 9 . 1971 tarihi arasındaki sürenin her üç yılı bir derece yükseltilmek ve artan yıllar kademe ilerlemesine sayılmak suretiyle düzeltilir.

b) Bunlardan 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre görev almış olanlara emekli olduklarında bu kanun hükümleri uygulanır.

c) (b) fıkrası dışında kalanların (30) yıldan noksan hizmet süreleri emekliye sevk edildikleri tarihlerdeki görev aylıkları üzerinden ve o tarihlerdeki borçlanma esaslarına göre, T. C. Emekli Sandığına borçlandırılır.

Bu borçlanma, ilgililer adına borcun tahakkuk ettirildiği tarihi takibeden ay başından itibaren aylıklarından % 10 kesilmek suretiyle tahsil olunur.

Borçlandırılacak olanların bu sürelerle birlikte hizmet süresi toplanır. (30) yılı geçemez.

d) Bunlardan ölenlerin dul ve yetimleri hakkında da yukarıdaki hükümler uygulanır.

e) Bunlara, geçmiş süreler için görev ve emekli aylıkları ile emekli ikramiyesi farkları ödenmez.

MADDE 2. — Bu kanun 8 Haziran 1972 tarihinden itibaren yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.